

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se ne vržejo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljko pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

Bukarešt 29. novembra. Oficijozna „Agence Ruse“ pravi, da je ono poročilo neresnično, ki pripoveduje, da se bo de po padu Plevne premirje sklenilo.

Carigrad 29. novembra. Sulejman poroča iz Razgrada: Vtorek je bilo močno turško ofenzivno rekognosciranje od Kadikiöja proti Trstenik-Mečki. Po večurnem vročem boji so Rusi dobili pomoč in so se Turki vrnili v Kadikiö nazaj. Rusi so izgubili 2000 (?) mož, Turki pa 208 vojakov in 8 oficirjev mrtvih in 606 vojakov ter 43 oficirjev ranjenih. Ob enem je jedni rekognoscirujoči oddelek prijel Ruse pri Pirgosu, ali se je, ko so Rusi pomoči dobili, zopet nazaj potegnil.

Pariz 29. novembra. Mac-Mahon je zagotovil predsednikoma senata in zbornice, da so bojazni za varnost narodnega zastopstva neosnovane, zbornicama ne preti nobena nevarnost.

Peterburg 28. nov. Telegram „Novega Vremena“ poroča iz Bukarešta: Rusi so ujeli v Šipki 400 turških vojakov. General Skobeleff je uže ozdravljen. General Ignatiev se povrne v glavni stan, ko bo njegov odpust pri kraju.

Svištovo 28. nov. Car je v nedeljo obiskal vojsko generala Gurka pri Telišu in pri tej priliki ostal 18 ur na konji. Car je

trikrat poljubil generala Gurka in mu izročil z dijamanti olepšano sabljo za junaštvo. „Jaz ne bodem na tebe in na tvoje pozabil,“ reče mu car. Isto tako se je car izrazil proti generaloma Rauchu in Šuvalovemu. Lahko ranjene častnike in vojake je car odlikoval z ordni in denarjem.

London 28. nov. V „Daily Telegraph“ se poroča: Turki zavzemajo močno utrjeno pozicijo pri vходу v Orhanje-sotesko. Orhanje samo so iz strateških obzirov zapustili. Nova pozicija se da dobro braniti.

Vojska.

Oficijalni turški telegram iz Carigrada je tak, da popolnem potrjuje, ka so Rusi Sulejmanova dva napada na carjevičev oddelek temeljito odbili, torej je Sulejman dozdej tak fujasko napravil kot prej Mehemet-Ali.

Iz Peterburga se piše češkemu „Pokroku“: „Stranka neslovanska, ki je bila proti vojski za osvobojenje Slovanov, je vsled uspehov armade oslabiljena in njena pesimistična kritika se ne posluša. Narod želi, da bi se vojska do konca zvršila, t. j. da bi se Turci izgnali iz Evrope... Car ostane pri Plevni do njenega vzetja. Na sklepanje miru nij niti pomisliti.

Od isto tam se piše pruskej vladnej „Nordd. Allg. Ztg.“ Stvari stoje zdaj vse drugače nego septembra in razumljivo je, da se Angleži jezé. Ali Evropa ve, da se angličanska vlada zna z vsacim „fait accompli“ spri-

jazniti in naši generali — ti barbari! — baš so v delu tak fait accompli do srede decembra ali do božiča narediti. Sit nij boja še nihče, posebno zdaj ne, ko imamo tako dragoceno zastavino v pesti, kakor je Kars. To se tudi povsod vidi. Nikjer nij menj veselja, nikjer več potreb, nikjer pomanjkanja, vse kakor pred vojsko.

Iz Carigrada se turkoljubnemu „Standardu“ telegrafira, da je odstavljeni turški vrhovni poveljnik Abdul Kerim izdelal v svojem prognanstvu spomenico, v kateri se brani in vso krivdo slabega vojevanja na vojnega ministra zvrča. Dopisnik pravi, da je zdaj ugoden čas za Kerima, ker se nijso izpolnila upanja, ki jih je porta v Sulejmana stavila. Zdaj so vsi zapovedujoči generali pri porti v nemilosti, le Osman ne, od katerega se kaj upajo. „Ruski Mir“ je zračnil, da so Rusi dozdej ujeli 16 turških paš, 38.840 vojakov in 527 kanonov.

Iz Cetinja se poroča, da so hrabri Črnogorci zopet dve mesti v Albaniji vzeli, Ultjin in Odsinj. Udali ste se jim brez boja.

V bombah in granatah.

Dopisnik „Frankf. Ztg.“ popisuje bojno epizodo pred Plevno tako-le: „Splezali smo na vrh griča, blizu katerega je bilo bojišče, ter smo se pridružili bataljonu, ki je stal pripravljen poleg baterije, zunaj redute Rifat-paša, ter je imel nalog braniti ogenj bljevaljoče kanone. Mnogo krogel, prišedših od južne

Listek.

Ta je pri skrivnej policiji.

Kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre me prime za roko ter me vede proti kadilnej sobi in pravi:

„Pojdite vendar tu sem, jaz bi z vami rad nekaj govoril.“

„Prav rad.“

„Ali poznate gospoda, s katerim ste govorili, ko sem vas jaz videl.“

„Koga? Mangisa? Da.“

„Dobro?“

„Dobro.“

„Nu, ako vam smem svetovati, ogibajte se njegove družčine.“

„Jaz naj bi se ogibal Mangisa?“ ponavljam osupnen.

„Da!“

„Čemu?“

„Ne vprašajte dalje.“

„No, pa vendar! meni bi bilo zelo neprijetno, ogibati se Mangisa; on prihaja vsakega večera v mojo kavarno in uže dve leti igra zmirom vkupe partijo.“

„To je baš, česar sem se bal, mrmra kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre.

„Povedite, ali se more kaj oporekati Mangisu?“

„To je odvisno od tega, kakor se motri stvar.“

„Vi me zelo dražite s takimi ovinki, govorite jasnejše.“

„Jeli želite?“

„Gotovo!“

Kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre pogleda okrog sebe in mi zašepeče nekatere besede na uho.

„On? nij mogoče!“ se zavzamem jaz.

„Da, baš on!“

„Ej, kaj vam ne pride v glavo! Mangis je človek tako odkritosrčnega obraza, ima tako suljudno ponašanje in toliko ljubeznjiv glas!“

„Da, baš te vrste ljudje so obično na videz najprijetnejši.“

„A, veste-li to gotovo?“

„Oh!“

„Se-li nijste morebiti prevarili v svojem mnenju?“

Kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre nekako skrivnostno pristavi:

„Povedal mi je šef predsedništva, zatorej, kakor vidite, ne morete dvomiti.“

„Komu je tedaj še vrjeti? — Mangis!“

„Posvaril sem vas. Z Bogom!“

„Gledite, prav od srca rad bi vam dal 25 luisdorov, da bi ne vedel tega, kar ste mi baš sedaj povedali.“

„Jaz sem to storil vam na korist.“

„Na čemer se vam tudi iskreno zahvaljujem, da si mi ne pomore iz zadrege. Kaj naj počnem?“

„To je vaša stvar.“

„Mangis se je proti meni vrlo dobro obnašal.“

„V obče, ako nemate predsodkov“ —

„Gospod!“

„Poslužiti se morete pomoči katerega zavoda — kakoršnih je mnogo — ter so zelo primerni —“

„Da mi več ne govorite!“

Kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre se smehljajoč prikloni ter otide k drugim gostom.

A jaz sem ostal še nekaj časa na mestu ter se nijsem mogel umiriti zbog njega razjasnila.

* * *

strani, je žvižgalo preko baterije, bataljona in nas. A Rusi so jeli bolje meriti; strašen krik je napovedal, da se bliža bomba! Vsi se vržemo na zemljo in komaj si upamo sopsti. Z gromovitim praskom počí bomba komaj deset korakov od nas. Vsi smo padli jeden na drugega ali poleg drugega, tako smo se prestrašili. Ali komaj se zopet vzdignemo ter hočemo pokazati, da imamo še vse zdrave ude in da se ne bojimo sovražnikov — kar prileti uže druga, tretja in četrta bomba in z neizmerno silo kake tri metre od nas pade na tla, da zemlja in pesek vzletita k višku. Velikanska zmešnjava je nastala in grabili smo se jeden drugega, misleči, da tipamo samih sebe, ali imamo še cele in vse ude. Hitrejše nego mi je mogoče pisati smo se zdaj vzdigovali zdaj zopet pripogibali, in komaj je jedna bomba počila, priletela je uže druga. Prvič sem bil v svojem življenji popolnem prepričan, da je prišla tudi meni zadnja ura — a misliti nijsem utegnil na dolgo in široko. Spominjam se pa, da sem oklenil okolo glave roki, kakor da sem tako hotel ubraniti krogla, da me na glavo ne zadenejo. Zaduja misel pak je bila pri mojej soprogi, katere ime so vedno izgovarjale ustnice. Najgotovejše sem si mislil, da moram umreti, ko je druga bomba se bližala, kajti jaz sem se bil vrgel baš vrhu kope turških vojakov, ki so uže ležali po tleh. Nu, pozneje pa sem nekako zavarovano smatral svoje življenje, kajti nad mano je bilo vselej nekoliko turških vojakov, ki so me krili ter oni so imeli zatorej pred mano umreti. Ne sramujem se, to odkritosrčno izpovedati, kajti ne verujem, da bi bil kedo drug tedaj drugačnih mislij, in ako je bil, naj pobere kamen ter naj ga vrže na mene!

Advokati in notarji naši, a naš materini jezik.

Jedna najznamenitejših stranij narodovega življenja je gotovo pravna stran. Največ dela, največ truda stalo je narode razvijanje pravnih principov. Tri četrtine našega življenja se sučejo v ozračju teh principov. Od prvo zavednih let do groba je „boj za pravo“ to-

rišče človeško ter narodovo. Zaradi tega je bil sodnik pri vseh narodih prva osoba družbe. Zaradi tega so „duhovni pravice“ zdaj tako v čislju, kjer so vredni.

Priznati moramo, da naš Slovenec sodnika jako časti. Res je, v našem „zahvalim za vprašanje“ — je dosti tega respekta še v krvi iz časov patrimonijalnih dnij, v katerih je dostikrat bātina eksekucijo vodila, ter bila razsodba klada ali železo. Ali vzešči mlajši zarod, kateremu spomin na te čase uže bolj iz spomina se izgublja, moramo reči, da naš ljud sodnika bolj na prvo mesto stavlja. Našemu bornemu seljaku je dostikrat ta sodnik ljub prijatelj, koji mu je zraven duhovna v teškočah življenja trden potni les, koji mu je prijatelj — svetovalec ter tolažitelj v toliko sto odnošajih življenja. Zaradi tega čisla naš mož sodnika in tudi notarja ter advokata.

Časi kabinetne justice so menda za vedno šli počivat, in menda je, ali bode, doba prišla, ko bo justica v sferi privatnega prava vzvišena boginja, deleča pravo in le pravo, ne gledajoča ni na desno ni na levo. Ali tudi glede višjih sfer javnega državnega prava prišla bode doba, ko se bodo zakoni državnega prava tako sveto čislali, kakor se sedaj točke privatnega po sodnikih čislajo. Tedaj pride tudi naš slavni §. 19 na vrsto. Tak je red razvijanja prava. Najprej kruh in pravo, ki se okolo „mojega in tvojega“ suče, potem idealnejša stran državnega in narodnega prava.

V Angliji je državljanstvo stalo zakona uže doseglo. In to Anglijo je morebiti prof. Ihering pred očmi imel, ko je pisal: „Vse pravo na svetu se je priborilo in vsaka pravna misel, ki je dejanje postala, morala se je nasprotnikom z bojem izviti. Pravo nij logičen, ampak pojem moči. Zaradi tega drži boginja pravice tehtnico v jednej, meč v drugej roci, s kojim pravo osigurava in Gōthe ima prav, če trdi: „Wer das Falsche vertheidigen will, hat Ursache leise aufzutreten und sich einer feinen Lebensart zu bekennen. Wer das Recht auf seiner Seite fühlt, muss derb auftreten; ein höfliches Recht will gar nichts heissen.“

Slovenec je še koj star bojevnik na torišču privatnega prava; z eneržijo Angležev vstopi najpriprostejši kmet v pravni boj za ped zemlje. Kmet je sicer povsod tak, ker je pri njem čut lastnine najlepše razvit; zmirom v dotiki sē svojo zemljo, mora tak biti. Ali tudi naš zastopnik srednjega stanu je hud zagovornik privatnega prava in ta pravni čut je jako lepo v vseh stanovih naše družbe razvit. Na tej strani nam ne preti sovražnik. Pa §. 19, točka javnega prava na pr. ne najde onega moža, kakor na pr. točka motenja posestva! Kakor je veselo videti našega rojaka, če se v bran postavlja „motenju posestva“, tako je žalosten pogled, če se naš človek ne gane za pravo svojega jezika. V višavah javnega prava še novinec nij. In na polji tega prava, v borbi za to pravo, mora naš rojak postati cel mož; ako ne, potem nas nobeno mazilo ne reši narodne smrti.

„Die Sprache einer Nation angreifen, heisst, ihr Herz angreifen,“ pravi Laube, t. j. ogromno motenje posesti kacega naroda. Ne smem dalje navedenega Laubejevega reka gledé nas Slovencev razpravljati, — ne pišem rad za koš g. državnega pravdnika. Ali jedno menda smem povedati: Mej narodno našo inteligencijo zavzemajo naši narodni advokati in notarji prvo mesto; gre jim; njihova vsestranska omika, njihovo celò neodvisno stalo jih dela in delati mora voditelje naroda. Ti možje so poštenjaki; nekateri izmed njih in to ženijalni, najlepšega navdušenja za idejo duševne svobode naroda. Ali — malo teh je, da bi energično izvajali gori citirani Gōthejev rek gledé §. 19 osnovnih državnih postav, gledé naše materinščine v svojih uradih. Kmet, naš mestjan in tržan ne stoji na vzvišenem stalu, kjer se boj za pravo vodi z ono eneržijo, kakor v nižinah privatnega prava. Naši advokatje ter notarji bi morali biti tu v prvih rajdah in glasno bi morali klicati maso naroda v te rajde. Brez vseh obzirov na ekspanze ter instance, ki slovenski ne znajo, itd. bi morali postavno na slovenskih tleh slovenski uradovati. Nekaj mož imamo, ki to deloma storé. Malo jih je. Reč je nekaj

Vendar mi nij bilo še dalje odlašati. Kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre mi je propisal pot: Mangisa ogibati se.

A to nij bilo lahko. Uže drugega dne me je ugledal Mangis v kavarni in pozdravil me je s prijaznim: „dobro jutro!“, a jaz sem se vedel, kakor da nijsem slišal ničesa. Potem mi pomoli roko. Jaz sem imel roki svoji skleneni na hrbtu in nijsem ji maknil.

Začuden me pogleda.

Jaz grem mimo njega.

Posled pol ure je bil zopet pri meni.

„Igrate-li jedno partijo?“ me vpraša.

„Ne.“

„Denes ste silno malobesedni, kaj vam je?“

„Nič.“

„Je-li uže odhajate?“

„Da.“

„Jaz vas izpremim,“ pristavi.

„Ne grem po vašem potu.“

Ugrizne se v ustna in malo pomisli, na posled pa otide, zmajujoč z rameni.

Posled nekaterih dnij je bilo Mangisu moje vedenje ter mišljenje popolnem jasno.

A vendar se je htel o tem še bolje prepričati in ko sem nekoč bil proti njemu prav očitno neuljuden, moral sem se mu očitovati.

Odločno mi je stopil na pot.

„Vi se nekaj časa zelo nerazumno obnašate proti meni,“ rekel je zelo razburjen, „in zelo bi vam bil hvaležen, ako bi mi hteli povedati uzrok svojemu vedenju.“

„Jaz vam nemam ničesa povedati,“ odgovorim.

„Vi me ne prezirate samo, nego ste skoraj nekako impertinentni. Ali sem vas morebiti nehote razžalil? Recite, jaz o ničemer ničesa ne vem. In zakaj ste se takó naglo toliko izpremenili?“

„Vedeti morate sami,“ pravim in ga ostro pogledam v obraz.

„Vzemi me vrag, ako bi samo slutiti utegnil.“

„Pustiva to iz némar, gospod Mangis,“ izpregovorim prav resnim glasom, „naju odnošaji so trpeli precej dolgo.“

„Ali razlog! razlog!“

„Posezite v globine svoje vesti.“

„Storil sem to, ter iskal, a najti ne morem ničesa, ničesa.“

„Dovolj! . . . tirati vas nehčem do tega, da vas oblije rudečica.“

„Rudečica? Zakaj?“ vpraša Mangis, vedno bolj osupnen.

Premeril sem ga od glave do nog ter se potem obrnil od njega.

On me prime za roko.

„To je preveč,“ reknem ter se mu iztrgam, „po sedaj vas ne poznam več.“

„Naj bode! nesi vas zlodej!“ zakliče on; „a priznati si morate, da ste prav šegav človek.“

Šegav človek! Kdo drugi bi me bil mogel tako imenovati — a Mangis, ako premotrim staro naju prijateljstvo . . .

Doslej sem mislil, da mu moram nekoliko prizanašati, ker sem menil, da mu bode moje odločno vedenje dovoljno svarilo. A razsrdila me je njega nesramnost, in videlo se mi je, da on ne zasluži drugega, nego moje največje zaničevanje. Nekega dne sem bil povabljen na oficijalno obedovanje, in ko so mi hteli izuljudnosti odmeniti sedež poleg Mangisa, sem vstal ter na obče začudenje sedel drugje.

Bog vedi, kako rad bi bil imel, da mi je Mangis popolnem tuja osoba! Ali usoda me je neprestano s tem dražila, da sva se mnogokrat srečala, ali da sem o njem moral često kaj slišati.

Tako izvem, da se misli oženiti z de-

opravičena; sami se niso vadili v materinščini uradovati kot koncipijenti, kot šefi se po dolgoletnem delu radi odpočivajo in zavoljo tega jim v nemščini hodi vse hitreje. Vendar na tem še ne bi bilo toliko. Pa mlajši narastaj se po nemškem kopitu vadi in tu imamo v bodočih advokatskih in notarskih šefih staro mizerijo. Meni se zmirom čudno dozdeva, če slišim jednega naših advokatov ali notarjev naglaševati §. 19 osnovnih postav, v njegovej pisarni pa vse pisari: „Löbliches k. k. Bezirksgericht!“, ali pa „Schuldschein“, „Kaufvertrag“. — Mi Slovenci smo mehki ljudje, ali naši advokate bi morali trdnejši biti; njih pravni čut najživejši. Kolikokrat sem pisaje v pisarni nemški za slovensko stranko z Grillparzerjem rekel: „Nur eine Schmach weiss ich auf dieser Erde, — und die heisst: Unrecht thun!“

Jaz sem rek l poprej, naši advokate so prvi voditelji naroda, rečem še, da je narod njihov klient; o razmerju advokata in klienta pa pravi Brougham: mnogo se jih mora spomniti na to, da mora advokat po svojej svetej dolžnosti, katero je klientu dolžan, v izvršitvi svoje dolžnosti le njegovo osobo poznati, le tega klienta in samo le tega. Tega rešiti je nedvomljiva njegova dolžnost in ga primora, ne ozirati se na to, če druge zraven vznemirja, trpinči in v propast spravi.

„Nolo accusator in iudicium potentiam afferat, non vim majorem aliquam etc. Valeant haec omnia ad salutem innocentium, ad opem impotentium, ad auxilium calamitosorum,“ pravi pater patriae, Cicero, zagovornik tako republikanske ideje, kakor posameznih ljudi.

Advokate in notarije, vi ste pri nas po večjem jedini neodvisni v večjej meri izobraženci; vas se ne more predstaviti; vam se ne more ključavnica na usta deti; — bodite vi v težavnih naših časih na torišču javnega prava to, kar kmet v sferi privatnega in vam stavi poznejši zarod slovenski hvaležnosti spominke na gomile.!

S—c.

kletcem, katerej sem roditelje vrlo dobro poznal ter so bili zelo poštene ljudje.

Takrat sem bil zelo hvaležen usodi, da mi je omogočila, da ubranim tako podlo zvezo. Smatral bi se bil za največjega zanikrnika, ako ne bi bil posvaril te družine. Prosil sem mater neveste za razgovor in sem jej poveril — se ve da z uvetom, da molči, — kar mi je povedal kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre.

Prestrašila se je, to čuvši, ter se je iskreno zahvalila na mojem poročilu.

Druzega dne je Mangis dobil slovó.

A jel je sumiti, da sem mu jaz zmedel stvar. Videl me je iti v hišo in zasledil rešnico. Z dvema prijateljema pride k meni. Bled in stisnjenih pestij me ogovori:

„Ne vem, kaj ste rekli družini N. ter kaj ste v onej hiši počeli . . . a smatram vas za največjega in najbolj zanikrnega malovredneža!“

Meni je silila kri v glavo, toda vendar sem se še premagoval.

„Evo moje karte,“ pridéne.

„Vaše karte? Čemu?“

„Vzemite jo, ako nehotete, da vam jo vržem v obraz!“

„Se vé,“ odvrnem zaničljivo se smijoč, „človek vaše vrste mora imeti karto.“

Politični razgled.

Notranje delo.

V Ljubljani 30. novembra.

Iz *Siska* se „Obzoru“ telegrafira, da iz Bosne novi beguni prihajajo, da rešijo življenje pred zdijevanji Turki. Od 27. novembra doide 4000 novih teh nesrečnikov, ki so v največjej revii in bedi.

V *ogerskem* zboru se je razvila 28. novembra občno zanimiva debata pri posvetovanji o kazenskem zakoniku. Pri naslovu „politični pregreški“ so radikalci skrajne levice hoteli, da se naj tudi kot političen pregrešek smatra, kdor bi kralja umoril, kajti večkrat so kraljemorci delali v službi kakove ideje, rekel je Helfy. Tisza je bil zoper to in z njim večina. Tudi tiskovna svoboda je v novej postavi močno okrušena. Magjari imajo to se vé da le Srbe in Rumune pred očmi, pa Bog vé: morda pa za sebe kujejo verige.

Vizitke države.

Srbska skupščina se snide 15. decembra, da bode izrekla neodvisnost Srbije in denar za vojsko dovolila. Armada pa bode uže 13. dec. mejo prestopila.

V *rumunski* zbornici je ministerski predsednik Bratiano naglašal, da je rumunska vojska uže imela slavin krst v sijajnih orožjskih delih, priznanih od prijatelja in neprijatelja. Zdaj je čas tujega jerobstva in vazalstva za Rumunijo prešel.

Italijanski parlament je 28. nov. smrtno kazen odpravil iz svojega kazenskega zakonika.

Na *Francoskem* se kaže, da se bodo stvari zboljšale, razburjenost polegla. MacMahon odvisa. Predsednikoma obeh zbornic je rekel, da ne bode razpuščal komore. To je uže nekaj. Včeraj se je namreč poročalo, da je osemdeset velicih trgovcev poslalo maršalu adresu, naj konec stori svojej politiki, sicer bode v tej negotovosti trgovina še bolj padla. Ker maršal te adrese nij bil sprejel, bati se je bilo vsega hudega. Denes, kakor rečeno, so poročila uže tolažljivejša.

Domache stvari.

— (Volitve na Štajerskem.) Kakor smo mi, tako tudi „Slov. Gospodar“ opominja in prosi vse slovenske domoljube na Štajerskem in Koroškem, naj rok križem ne drže

vpričo bližajočih se volitev za deželne zборе. Pogovoriti se je treba — pravi — najpoprej v posameznih okrajih in potem vzajemno s provizoričnim, centralnim volilnim odborom v Mariboru, kakor najhitreje kandidate postaviti in razglasiti. Sloga jači, nesloga tlači! Slišimo, da so od starih naših poslancev voljeni zopet kandidirati g. Herman, dr. Dominkuš in dr. Radaj, katere gospode z veseljem priporočujemo.

— (Volilen shod) so nekateri Slovenci imeli 25. novembra pri sv. Lenartu v slov. goricah ter željo izrekli, naj bi zraven dr. Radaja kandidiral g. Morak, bivši in kmetom jako priljubljeni tamošnji c. kr. okrajni sodnik, sedaj v Doberlevesi na Koroškem. Tudi gosp. dr. Jug se je — piše „Gosp.“ — na naše nepričakovano veselje shoda udeležil.

— (G. Bohinec) dekan braslovški izjavlja v „Gospodarji“, da ga nij nikakor volja kandidature sprejeti. —

— (Slomšekova podoba) v kararski marmor vsekana od g. Zajca v Ljubljani kaže v licu izvrstno portretno podobnost in se dobi v gipsu in glini posneta v 22 colov visokej velikosti po 4 gld. z embalažo vred pri g. umetniku. Marmorska podoba za stolno cerkev v Mariboru popolnem izdelana bo do meseca februarja prihodnjega leta.

— (Podružnica bčelarskega društva štajerskega v Mariboru) je pri zadnjem zboru v Račah izvolila več odbornikov. Novi predsednik je g. dr. Filip Terč, zdravnik v Mariboru, denarničar g. Irgolič, nadučitelj pri sv. Magdaleni, bčelarski učitelj je izvoljen g. Forster, posestnik v Tezni. Isto društvo obhaja 27. dec. v Gradcu glavni zbor, pri katerem se bodo tudi premije delile izvrstnim bčelarjem.

Razne vesti.

* (Dvoboji.) V Pešti je nek aristokratsk gizdalin Harkani po imenu poročil nekej igralki, naj od gledališča gre, če ne bode izsikana. Magjarski listi so to grajali. Zarad tega so bili od H. tovarišev na dvoboj pozvani. Več urednikov je bilo uže na vrsti, nekateri še pridejo.

On ali nij razumel ali je slabo razumel moje besede, a povzdignil je grozeč roko ter dejal:

„Obljubujem, vam prestreliti glavo s kroglo ali vam prsi prebosti z mečem.“

„Dvoboj?“ porogljivo zaprašam, „anti dobro veste, da se z vami ne boré.“

Mangis ostrmi in na široko odpre oči, kakor oni, ki ne vé, ali se mu sanja ali ne. A potem se na hip zopet zavé in zagradi me za vrat.

Njega prijatelja me osvobodita . . .

Pred odhodom sta še napovedala, da pride jutro dan zopet k meni.

Opravek, katerega odložiti nijsem mogel, silil me je še istega večera oditi iz Pariza, in nijsta me našla druzega dne. V obče bi me nobeden ne bil mogel pregovoriti za dvoboj z Mangisom. Kar se tega tiče, imel sem stalno misel. Ostavil sem jima dolgo pismo, v katerem sem tudi zaupljivo razodel razlog mojemu obnašanju proti Mangisu. Da-li sta njemu to povedala — ne vem, o tem nijsem izvedel nikoli.

Pozneje so mi povedali, da mu je onega dne silna jeza zmešala možjane in da poslé nij bil nikdar več zdrav.

On, ki je bil sicer tako vesel in prijazniv, jel je biti zamišljen in otožen. Videli so ga

samega, molčečega in gledajočega v novine, katerih pa nij čital, sedeti v kavarni po cele ure. Ako ga je kdo nagovoril, se je prestrašil in odgovarjal le poluglasno. Po ulici je hodil žalostnega obraza in je, ako ga je kdo pogledal, povesil oči k tlam. — Stoprav, kadar ga je kdo zaklical po imenu, se je probudil, a lotila se ga je tedaj vedno nekova besnost.

Naposled je odpotoval v Ameriko.

* * *
Minolega poletja izvedel sem iz nekega pisma, da je kupčijski družabnik trgovske firme Laloubeyre na naglem umrl. Ta novica me je zelo užalostila: „Družabnik trgovske firme Laloubeyre se je namreč nekega jutra takoj po zajutreku šel kopat v reko Marno, a se mu je zaplela noga mej povodne rastline, in nij je mogel iztrgati. Pomoč mu je došla prepozno. On je bil zelo ljubeznjiv človek in vse je obžalovalo njega smrt. Samo jedno napako je imel:“ — pristavil je moj poročevalec naposled — „silno veselje je imel do mistifikacije. Izmej njega najgroznejših šal, ki so imele za osobo, na katero so merile, najneprijetnejše nasledke, bila je najhujša ta, da je o komer si bodi skrivnostno izrekel: „ta je pri skrivnej policiji.“

Poslovenil V. E.

Národno-gospodarske stvari.

Tržno poročilo

firme Jos. Pipan & Comp.

v Trstu dne 30. nov. 1877.

(Via Torrente št. 18.)

Vojna in čudna politika zapadne Evrope, ki vedno preti, da iz zdaj lokaliziranega boja za svobodo in civilizacijo, napravi občno evropsko konflagracijo, kriva je, da kupčija vedno le životari. Pri vsem tem pa „haute finance“ neče nič vedeti o nevarnosti in valute, katere so bile prvo polovico t. m. nekoliko poskočile, so šle zopet nekoliko nazaj. Trgovec resnično ne ve, pri čem da je: zupanja manjka zdaj več, kakor nikoli poprej, in to je največji vzrok, da trgovina peša. Pri takem položaju nij samo nobene prave podlage za špekulacijo, ki je vendar duša večje trgovine, ampak celo za manjše kupčije nij pravega veselja; vsakdo dela le toliko, kolikor je prav neobhodno potrebno v znamenje obstoja. Resničen je pregovor: „Če je kmetu trda, se tudi vsem drugim stanovem slabo godi.“ — Mogoče, da se reči zboljšajo po povišanju davkov in colnine? — Še precejšnej živahnosti v kupčiji sledila je zopet mlahnost; nadejati pa se je v decembru večjega gibanja na našem trgu iz raznih vzrokov, mej katerimi je prvo povišanje carine pri kavi in petroleju.

Kava — je vsled redkejših naročeb — posebno na finejše kakovosti — nekoliko v ceni padla; edina kava Rio se primerno trdno vzdržuje pri starih cenah. Če bodo cene še padale, ali rastle, težko je vganiti; vendar pa okolnosti kažejo bolj na porastanje, ker dohajajo od vseh strani sporočila o slabšji letini, nego je bila lanska. In eventualno povišanje carine utegne tudi nekaj vplivati na to, ker vsled višje carine na kavi (za celo tretjino) došle bodo v decembru prav gotovo mnogobrojne naročbe.

Olje oljkino. — V poprejšnjih letih je v tem času došlo uže prav mnogo novega blaga; a letos nij došla še nobena ladija z novim oljem nižje vrste. — Za eno partijo novega namiznega najfinejšega olja plačajo prvi imenitniki 80 gold. čistega denarja brez odbitka. To blago torej ostane nepremakljivo pri svoji trdnosti in najbrže mu bodo cene pri vsej uže veliki dragini še porastle.

Sadje. — Sultanove rozine so močno porastle; tudi rožiči in pulješke fige so šle nekoliko na kvišku, vse drugo sadje pa je ostalo pri normalnih cenah.

Riž. — Cene italijanskega blaga so se zopet nekoliko umaknile; tendenca pa je trdna in inostranska poročila govore celo o malem porastku.

Mast. — Še zmirom se prodaja mast in špeh po tako nizkih cenah, da bi trgovci, ki bi se hoteli prevideti za več časa s tem blagom, poprej mogli zdatno dobiti, nego pa kaj izgubiti.

Petrolej. — Kakor smo uže zadnjič omenili, je treba podlago za špekulacijo v tem blagu iskati k večjemu tam v Ameriki. — Cene so se v tem mesecu ponizale od gl. 19 do gl. 16 $\frac{1}{2}$ in denes se spreminjajo od gl. 17 do gl. 17 $\frac{1}{2}$. Mnogi trdijo, in ne brez uzroka, da bodo cene v decembru zdatno porastle in to zaradi velikega porastanja carine (zdaj plača petrolej gl. 1 $\frac{1}{2}$ v srebru, po novem letu morda gl. 8 v zlatu), in mnogoštevilnih naročeb prav iz tega uzroka.

Domači pridelki. — Fižolje zdaj iskano blago in se brzo prodaja po dobrih cenah; za izvažanje na inostransko iščejo se posebno sledeče kakovosti: cukrenec (cocks) bel dolg in kratek, kanarček, svitlo rudeč in rumen; nam bi bile ponudbe velikih množin v vagonih prav ljube. Maslo je nekoliko odjenjalo v ceni in nižje baže blaga nij niti mogoče prodati, kajti celo iz Ruskega dohajajo velike množine masla na naš trg, sploh je ponudba močnejša, nego vprašanje po tem blagu, kar naravno vpliva na nižje cene. — A krompirja se je v teku t. m. delal prav močno; izvažale so se velike

množine na Grško in sploh v Levanto, plačevalo se je lepo debelo in zdravo blago po gl. 3 $\frac{3}{4}$, do gl. 4. kvintal. — Zdaj je zopet tišina in je težko doseči ceno gl. 3 $\frac{3}{4}$, kupovalci ponujajo k večjemu še gl. 3 $\frac{1}{2}$.

Žita — dohaja malo, posebno koruze; na Angleškem so cene pšenice pale; na Ogerskem pa narasle — zaradi tega je močni izvoz nekoliko pojenjal. Platuje se denes lepa ogerska pšenica po gl. 13.10 do 30 kvintal. V koruzi nij prav nič posla; blaga je sicer prav malo, a tudi kupovalci primanjkujejo, ker ljudje se še redijo o tem, kar so letos pridelali. — furlanska koruza se denes nij mogla prodati po gl. 6. — a funt 116; prodalo pa se je nekoliko albanijske koruze po gl. 6.15 do 25. — Blaga se skoro nič ne pričakuje in ker bo v kratkem zopet začelo vprašanje po tem blagu, je morda zdaj ugoden moment za špekulacijo, kajti nade ni nobene, da bi bila letos koruza cenejša, nego je bila lansko leto. — Tukaj sledé nekatere cene.

Kava — Rio od gl. 99. do gl. 110.; zbrana gl. 116. do gl. 118; Bahia od gl. 96. do gl. 100; St. Domingo od gl. 108 do gl. 114; Java od gl. 118. do gl. 121; Malabar nat. od gl. 110. do gl. 121; Malabar plant. od gl. 130. do gl. 148; Ceylon nat. od gl. 100 do gl. 118; Ceylon plant. od gl. 138. do gl. 150; Perl od gl. 152. do gl. 154; Mokka od gl. 130. do gl. 132; nageljnovi cvečiči zanzibar gl. 190; poper, Singapore gl. 48 $\frac{1}{2}$, Penang gl. 47.

Olje — oljkino jedilno in za svitlavo od gl. 58 $\frac{1}{2}$ do gl. 59, dobro jedilno od gl. 60 do gl. 60 $\frac{1}{2}$, najfinejše od gl. 62 do gl. 63, namizno Monte S. Angelo od gl. 68 $\frac{1}{2}$ do gl. 70, fino od gl. 71 do gl. 72, najfinejše po gl. 74. Aix francosko po gl. 76, bombaževo olje Bristol I. od gl. 54 do gl. 55, II. od gl. 51 do gl. 52, laneno od gl. 45 do gl. 46, trpentinovo francosko po gl. 85.

Sadje. — Rožiči I. od gl. 11 $\frac{1}{4}$ do gl. 11 $\frac{1}{2}$, II. (Cipro) od gl. 5 $\frac{1}{2}$ do gl. 6 $\frac{1}{2}$, fige v venci od gl. 19 do gl. 20, dalmatinske v sodih gl. 15, pulješke v sodih gl. 17, Smirna Sultan I. v škatljah gl. 45, limoni 1 zaboj od gl. 4 $\frac{1}{2}$ do gl. 7, pomeranče 1 zaboj od gl. 4 $\frac{1}{2}$ do gl. 6, mandlji od gl. 118 do gl. 122, rozine Sultan I. od gl. 35 do gl. 42, II. od gl. 28 do gl. 30, Elemè od gl. 22 do gl. 28, Cisme rudeče od gl. 20 do gl. 22, Cisme črne gl. 17; grozdice ali opaša I. gl. 24, II. gl. 23.

Razno blago. — Kolofonij od gl. 8 do gl. 12, arniki Yarmouth sodec od gl. 12 do gl. 13, ribi polenovke od gl. 37 do gl. 38, rum, pravi Jamaca, liter od gl. 2 do gl. 2 $\frac{1}{2}$, žveplo od gl. 10 do gl. 12, soda angleška od gl. 7 $\frac{1}{2}$ do gl. 8, čaj zeleni ruski 1 kg. od gl. 3 $\frac{1}{2}$ do gl. 4, črni od gl. 4 $\frac{1}{2}$ do gl. 7.

Riž italijanski I. gl. 21, II. gl. 22, III. gl. 23, IV. gl. 24, V. gl. 25. — Rangoon I. gl. 18 $\frac{1}{2}$, II. gl. 17. —

Mast in petrolej. Špeh amer. v zabojih po 14 do 16 komadov gl. 55 $\frac{1}{2}$ do gl. 56, 18 do 21 komadov gl. 54 do gl. 54 $\frac{1}{2}$, — mast angleška Bancroft I. v sodih gl. 63 $\frac{1}{2}$, mast amerik. Wilcox I. v sodih gl. 61, — loj dalmatinski gl. 50, tržaški gl. 51, — petrolej v sodih gl. 17 do gl. 17 $\frac{1}{4}$, za decemb. — februar gl. 18 $\frac{1}{2}$ do gl. 19, — v zabojih promptno blago gl. 21 $\frac{1}{2}$. —

Domači pridelki, fežol, cukrenec (cocks) gl. 13 $\frac{1}{2}$, bel dolg gl. 13 $\frac{1}{4}$, kratek gl. 13, bohinec rudeč gl. 12 $\frac{1}{2}$, mandolon gl. 13, svitlo rudeč gl. 11.90 do gl. 12, temno rudeč gl. 11 $\frac{1}{4}$, rumen gl. 11 $\frac{1}{4}$, kanarček gl. 13 $\frac{1}{2}$, zelen dolg gl. 11 $\frac{3}{4}$, zelen kratek gl. 11 $\frac{1}{4}$, mešan gl. 9 $\frac{3}{4}$. — Te cene razumijo se za novo letošnje blago. —

Maslo I. gl. 92 do gl. 93. —

Dunajska borza 30. novembra.

(izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63	gl.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	"	80	"
Zlata renta	74	"	55	"
1860 drž. posojilo	112	"	25	"
Akcije narodne banke	808	"	—	"
Kreditne akcije	210	"	30	"
London	118	"	65	"
Napol.	9	"	51 $\frac{1}{2}$	"

C. kr. cekini	5	63
Srebro	105	50
Državne marke	58	65

Poslano.

Č. gospica K—pp—t!

Toplo Vam priporočam pri pisanji pism „nemško slovnico“, — vsaj kako iz srednjih šol, kajti Vaša nemščina še daleč preseza tisti takozvani „kaudervelsch“.

(363)

„Ich Unbekannter“.

Naznanilo.

Dne 5. decembra t. l. zjutraj ob 9. uri se bode v Debevcveji hiši v Gradišči št. 19 več omar, miz, stolov in drugih rečij, poprej lastnina banke „Slovenije“, po očitnej dražbi za gotovo plačilo prodalo, kamor se kupci uljudno vabijo.

(362—1)

Rudolf Kirbisch,

sladčičar na kongresnem trgu, priporoča čestitemu p. t. občinstvu svojo obilno

zalogo slaščic

za dan sv. Miklavža in božične praznike.

(360—1)

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvirni

Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je naj bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroške; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prane, i na jetrah; blaži naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, slabo kila, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, ožornost, diabet, trganje, sluhajenje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseničilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in griži, dalje pri sesalnih in obstinirnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sešalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bolenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in pravih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebnih bolezni, zaprtja, bozne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gleda vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalescière du Barry vsostarsko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strasnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

V plehaših puščah po pol funta i gold, 50 kr., 1 funt 2 gold, 50 kr., 2 funta 4 gold, 50 kr., 5 funtov 10 gold, 12 funtov 20 gold, 24 funtov 36 gold.

Revalescière-Biscuiten v puščah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas i gold, 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischelgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specializiranih trgovcih; tudi razpošiljava danajška hiša na vse kraje po poštah odloženim ali povzetim. V Ljubljani Ed. Scher, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodancu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (152)